

De kracht van cultuureducatie **Succesverhalen die verbinden**

**cultuur
connectie**

brancheorganisatie voor
cultuureducatie, amateurkunst
en volksuniversiteitswerk

Inleiding

In onze sector gebeurt veel moois — zoveel dat het zonde is om het niet te delen. Verspreid over het hele land zien we hoe de leden van Cultuurconnectie met de kracht van cultuureducatie waarde toevoegen aan onze samenleving. Tegelijkertijd weten we dat dit niet altijd vanzelf gaat. Het vraagt inzet, creativiteit en soms ook volharding om deze waarde op de kaart te blijven zetten en actieve cultuurbeoefening toegankelijk te maken en relevant te houden.

Juist daarom is het tijd om positieve verhalen te delen. Verhalen die inspireren, kennis overdragen en laten zien dat we samen een veerkrachtige, creatieve en betekenisvolle sector vormen. In deze bundel vind je een aantal van die verhalen — mooie voorbeelden van initiatieven en samenwerkingen die indruk maken. Je leest over de kracht van onze professionele docenten, over hoe onze leden midden in de samenleving staan en hoe samenwerking daarin een sleutelrol speelt. Altijd vanuit de eigenheid van de organisatie en de mensen die er werken.

We zijn een sector die met hard werken, creativiteit en de kracht van cultuur steeds weer nieuwe kansen creëert. Een sector die een waardevolle en onmisbare rol speelt in onze samenleving. En daar mogen we echt trots op zijn.

Ryan Emmen, directeur van Cultuurconnectie, en Barbara Brouwer, directeur van Phoenix Cultuur, namen het initiatief voor deze bundel. Ze spraken met collega-organisaties, groot en klein, verspreid over het hele land. Over wat hen drijft, wat hen succesvol maakt en welke impact zij hebben op hun omgeving.

Dit delen we graag met jou. Want succes delen, is succes vermenigvuldigen.

Hillegomse Muziekschool

‘De gemeente
is blij met
de plek die
wij innemen
in de **lokale
gemeenschap**’

Nadine Stolk, directeur-
bestuurder Hillegomse
Muziekschool

Hillegomse Muziekschool

Al ruim 40 jaar is de Hillegomse Muziekschool een stichting met een maatschappelijke missie. 'Muziek maken kan een doel op zich zijn, maar ook een middel om iets anders te bereiken. We zien de kracht van muziek terug in de ontmoetingen en vriendschappen.'

Via muziek een bijdrage leveren aan de samenleving: dat is waar de Hillegomse Muziekschool het voor doet. Die ambitie zit sterk verankerd in het DNA van de organisatie, vertelt directeur-bestuurder

Nadine Stolk. 'De waarde van muziek staat bij ons centraal, maar we zijn ook onderdeel van het sociaal domein in de gemeente Hillegom. Zo werken we onder andere samen met welzijnsorganisaties, jongerenwerkers, sportverenigingen en de bibliotheek. Ontspanning, ontmoeting en verbinding: daar draait het voor ons om. En dat is wat muziek teweeg kan brengen.'

Basisvoorziening

De samenwerking met de gemeente Hillegom is voor de muziekschool essentieel. In 2022 stelde de gemeente de maatschappelijke agenda vast, onder de titel Leven lang meedoen. Bij de totstandkoming werden inwoners en maatschappelijke partners betrokken en sindsdien werken zij gezamenlijk aan het realiseren van de ambities. Nadine: 'Als muziekschool waren we druk bezig met het vraagstuk toekomstbestendigheid. Inclusie bleek voor de gemeente, maar ook voor ons het sleutelwoord te zijn om keuzes voor de toekomst te kunnen maken. We hebben toen besloten om twee kernfuncties te gaan vervullen: die van een muziekschool – waarbij muzikeducatie centraal staat – en die van een muziekcentrum. In die tweede rol zijn we een samenwerkingspartner en centraal punt voor muzikale activiteiten op verschillende locaties in onze gemeente. We willen daarmee een basisvoorziening zijn voor iedere inwoner.'

Docenten in een sociale rol

De maatschappelijke rol die de Hillegomse Muziekschool wil innemen vraagt om docenten die niet alleen lesgeven, maar ook een sociale rol hebben. 'Het is aan hen om de ontmoeting tussen leerlingen te stimuleren en om een luisterend oor te bieden', legt Nadine uit. 'Nog steeds als musicus, maar met een meer coachende stijl. De welzijnsorganisaties waarmee we samenwerken, ondersteunen ons met tips om onderlinge verbinding te creëren. Zo brengen we twee disciplines samen en bieden we met elkaar maatschappelijke meerwaarde.'

'Het maakt niet uit of je wel of niet goed speelt, iedereen is hier welkom'

Melanie, lid van het Hillegomse Muziekschool Ensemble

Hillegomse Muziekschool

Samen met welzijnsorganisaties en bibliotheken

Ook als muziekcentrum zit de Hillegomse Muziekschool in de haarvaten van de lokale gemeenschap. Neem Bakkie Cultuur, een project dat eind 2023 werd opgezet samen met de lokale stichting Welzijnskompas. In Hillegom en Lisse zijn nu verschillende ontmoetingsplekken waar kunst en cultuur worden ingezet voor verbinding en ontmoeting. De muziekschool draagt hier ook aan bij, onder andere met het Muziekatelier. Nadine: 'Elke zaterdagavond zetten we onze deuren open en bieden we een muzikale ontmoetingsplek. Een paar keer per maand is er een muziekdocent aanwezig, maar een aantal makers vindt het ook ontzettend leuk om de rol van gastheer of gastvrouw op zich te nemen en nieuwe mensen wegwijs te maken. Op deze manier draait dit project deels zelfstandig zonder de inzet van muziekschoolmedewerkers.'

'Het samenspelen, dat het gezellig is, dat iedereen respect voor elkaar heeft, vind ik heel belangrijk'

Pianiste en zangeres Suus over het Muziekatelier

Een ander voorbeeld is de samenwerking met de lokale bibliotheek. 'Hier organiseren we muziekworkshops voor jong en oud. En een zaal huren voor optredens van onze leerlingen doen we allang niet meer: deze vinden plaats bij onze partners, zoals de bibliotheek en verzorgingscentra. Daar nodigen we dan ook de burgemeester en wethouders voor uit. Zij zijn blij met de plek die wij innemen in de lokale gemeenschap. Door in al deze samenwerkingen te investeren, kunnen we iedereen in Hillegom laten meegenieten van de waarde van muziek.'

'We kunnen
alles maken
met techniek
en ICT, behalve
creativiteit!'

Barbara Brouwer, directeur
Phoenix Cultuur

En dát is nu juist het belangrijkste wat we in de toekomst nodig hebben, vinden ze bij Phoenix Cultuur. Ontmoeting, plezier en creatieve groei in de hele gemeenschap: dat is waar het centrum voor kunstonderwijs zich in de gemeente Meierijstad al 10 jaar lang voor inzet. 'Niet iedereen hoeft kunstenaar of danser te worden, maar we willen alle inwoners de bagage meegeven voor een creatieve toekomst.'

Dans, muziek, theater, beeldende kunst: op 6 leslocaties is Phoenix Cultuur er voor jong en oud, op elk niveau. Daarnaast zijn ze partners van festivals en organiseren ze verschillende evenementen en projecten verspreid over de hele gemeente. 'Als je wilt dat mensen je weten te vinden en actief gaan deelnemen, dan moet je ook midden in de gemeenschap staan', vindt directeur **Barbara Brouwer**. De samenwerking met de gemeente levert daar een belangrijke bijdrage aan. 'We werden als cultuursector goed betrokken bij de ontwikkeling van de Nota Kunst en Cultuur 2024 - 2030. Daarin is veel ruimte gecreëerd voor vernieuwing en ontwikkeling, maar is er ook aandacht voor bestendinging van het culturele voorzieningenniveau. Een mooie erkenning voor waar we na 10 jaar staan. Het is mooi dat we met onze activiteiten samen kunnen investeren en onze bijdrage kunnen leveren aan de gemeenschap.'

Circle of Talent, ondernemerschap in cultuur

"Investeren in kunst en cultuur is investeren in jeugdzorg", zei een van de wethouders in Meierijstad ooit. Om (nog) meer invulling te geven aan de creatieve talentontwikkeling van alle inwoners, startte Phoenix Cultuur in 2017 met de CHV Academy - Circle of Talent. Dit inmiddels zeer succesvolle samenwerkingsverband van onderwijs, ondernemers en overheid investeert in de creatieve talentontwikkeling van alle kinderen en jongeren in Meierijstad. De Circle of Talent begint in het primair en voortgezet onderwijs.

'Je kan echt vrij dansen en als je boos bent, kan je je emotie erin kwijt'

Meadow de Wit, leerling Klassieke dans

Dankzij de financiële ondersteuning van de partners krijgen alle basisscholieren in de gemeente van groep 4 tot en met 7 structureel kunstles van een professional. Via talentklassen in hun vrije tijd kunnen zij vervolgens doorgroeien naar een vakopleiding, waarna ze hun creatieve passie en ervaring kunnen doorgeven aan de volgende generatie. Barbara: 'Natuurlijk hoeft niet iedereen danser of kunstenaar te worden. Alles wat de kinderen en jongeren aan culturele bagage meekrijgen in hun Circle of Talent, is van onschatbare waarde voor hun volwassen leven.' De ondersteuning van bedrijven komt voort uit meer dan alleen liefdadigheid, legt Barbara uit. 'Door te investeren in een bruisende culturele gemeenschap, wordt Meierijstad aantrekkelijker om in te wonen en te werken. En daarnaast investeren de ondernemers heel bewust in de creativiteit van hun toekomstige collega's.'

'We hoeven niet allemaal topgitarist te worden. Het plezier, daar gaat het om. Op jouw eigen tempo'

Rolf van Meurs, docent muziek

Meer inwoners bereiken

In 10 jaar tijd is Phoenix Cultuur als creatieve krachtcentrale doorgegroeid van zo'n 1.800 naar meer dan 2.500 leerlingen en cursisten in verschillende doelgroepen: van kleuters tot 80+'ers en ook mensen met een beperking. Wat maakt het kunstonderwijs binnen Phoenix Cultuur een succes? Barbara: 'We staan echt voor kwaliteit, zowel in het aanbod met onze professionele docenten en de ondersteunende organisatie als in de faciliteiten die we bieden. Onze leslocaties zijn goed uitgerust en dankzij pareltjes als onze keramiekwerkplaats met zoutoven en onze ambachtelijke siersmederij, weten ook geïnteresseerden van buiten Meierijstad én zelfs uit het buitenland ons te vinden.' Ook is de organisatie actief in het sociaal domein en het onderwijs. Barbara: 'Toch zijn er voldoende inwoners in Meierijstad die we nog niet of onvoldoende bereiken. Samen met onze partners blijven we werken aan onze bekendheid en toegankelijkheid, bijvoorbeeld met lokale muziekverenigingen of de armoede-ambassadeur van de gemeente. Daar blijven we in investeren.'

VRIJDAG

'Het heeft grote consequenties als je redeneert vanuit iemands **leervraag**'

Pim Luiten, directeur-bestuurder
VRIJDAG

VRIJDAG

‘Iedereen kan meedoen aan kunst en cultuur’, zo luidt de missie van het Groningse huis voor de amateurkunst VRIJDAG. ‘We toveren ons aanbod niet uit de hoge hoed, maar kijken continu waar de vragen en behoeften van bewoners en partners liggen.’

Van kunstprojecten op basisscholen tot meezingavonden in wijkcentra: het brede aanbod van VRIJDAG komt niet zomaar uit de lucht vallen. Een onmisbaar element is de rol van cultuurcoaches. In de Groningse wijken leggen zij de verbinding tussen bewoners, cultuurorganisaties, kunstenaars en andere professionals die in de wijk werken, bijvoorbeeld in het sociaal domein. Directeur-bestuurder **Pim Luiten** noemt een voorbeeld. ‘Stel, een cultuurcoach hoort van bewoners dat er behoefte is aan een cursus flamencodansen. De coach legt dan contact met een docent – het liefst in de wijk – en regelt een locatie. Maar we kijken ook verder dan dat. Kunnen we deelnemers begeleiden naar een eigen dansclub, mocht de cursus aanslaan? Het is ons doel om zoveel mogelijk blijvende cultuurbeoefening in de maatschappij te veroorzaken. Als een andere organisatie of aanbieder de activiteit na de opstart kan voortzetten, is dat juist heel mooi.’

‘Ik vond het superspannend toen ik eraan begon, maar wat geweldig om dit samen te mogen meemaken. En wát een lieve, zorgzame club met z’n allen!’

Deelnemer wijkproject

Een podium bieden

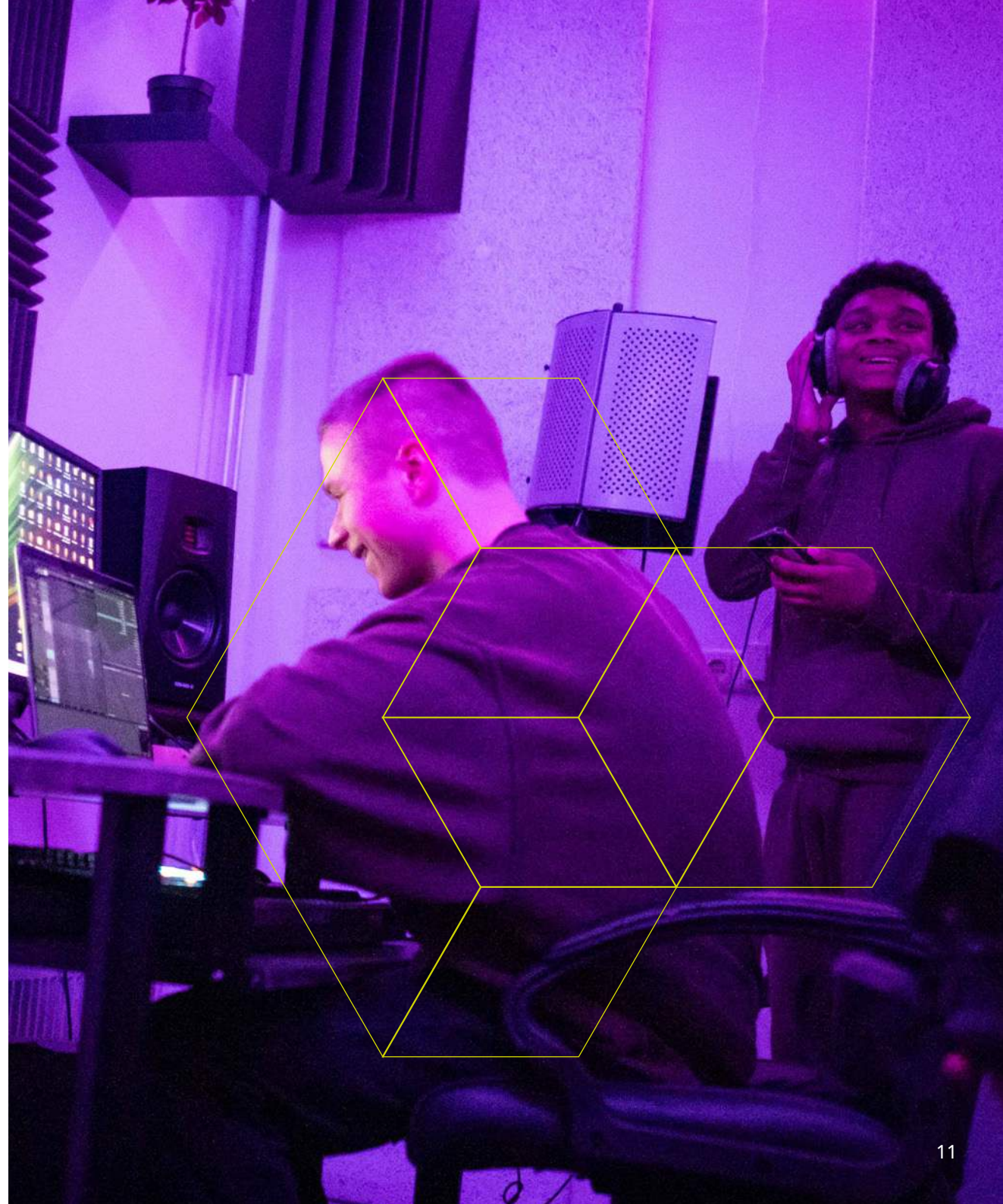
Naast de rol van de cultuurcoaches is ook de samenwerking met de gemeente essentieel, vertelt Pim. ‘Daar ontstond bijvoorbeeld een aantal jaren geleden de behoefte aan een plek waar jongeren in hun vrije tijd terechtkonden. Eind 2023 openden we in verschillende wijken acht open studio’s waar zij zonder enige drempel kunnen chillen, maar bijvoorbeeld ook hun emoties kunnen omzetten in een rap. In de studio is altijd een professionele kunstenaar aanwezig. Ondertussen bieden wij de jongeren extra workshops en een podium, zoals op het stedelijk festival of in het theater. Het heeft grote consequenties als je redeneert vanuit een leervraag. Als mensen de smaak eenmaal te pakken hebben, blijven ze komen. Zo bereiken we de Groningers die niet vanzelfsprekend gebruikmaken van het kunst- en culturaanbod in de stad.’ De open studio’s zijn inmiddels een succes. Samen met de gemeente en jongerenwerk kijkt VRIJDAG nu naar een structurele voortzetting.

'Mensen en ideeën met elkaar verbinden, en creatieve processen in gang zetten: dat is mijn missie'

Cultuurcoach VRIJDAG

Vruchtbare bodem

Het is niet altijd eenvoudig om de meer onzichtbare groepen in Groningen te bereiken, erkent Pim. Hij noemt bewoners met een migratieachtergrond als voorbeeld. Sinds vorig jaar heeft VRIJDAG een originele methode om ook hen te verbinden aan kunst en cultuur. 'We kochten een elektrische tuktuk en doopten deze om tot cultuurkiosk De Slak: huisje voor ontmoeting en onthaasting. Hiermee rijden we de wijken door, waar we onze luifel opentrekken en met mensen in gesprek gaan. Degene die dit doet, komt zelf uit Azerbeidzjan. Hij legt makkelijk contact met bijvoorbeeld de Syrische gemeenschap.' Ook hier geldt dat het aanbod van VRIJDAG wordt aangepast op de behoeften van de bewoners. 'Als je blijft aanbieden wat je hebt, krijg je ook de mensen die je al had. Wil je dat iedereen kan meedoen? Dan moet je constant op zoek naar impulsen, naar vruchtbare bodem. Het is die grondhouding die onze medewerkers en partners verbindt.'

Colofon

Fotografie: Pien Dühmann, Hans Hordijk,
Karin van de Kerkhof, Nicole Minneboo,
PR Hillegomse Muziekschool, Karlijn
Ringnalda, Thijs Schuringa en Arend Jan
Wonink

Niets uit dit document mag worden gekopieerd,
verspreid of op enige wijze openbaar worden
gemaakt zonder schriftelijke toestemming van
Cultuurconnectie en de geïnterviewde(n).

**cultuur
connectie**

brancheorganisatie voor
cultuureducatie, amateurkunst
en volksuniversiteitswerk
